

Woensdag 21 april 1915 – ochtendeditie

Duitse rekvisities in België en Noord-Frankrijk.

Met verwijzing naar zijn mededeling, voorkomende in de Nederlandse Staatscourant van 31 maart, betreffende de regeling van de schadevergoeding voor de in België en Noord-Frankrijk door de Duitse autoriteiten gedane rekvisities, brengt de minister van buitenlandse zaken ter kennis van belanghebbenden, dat de Duitse regering de hieronder volgende instructie heeft uitgevaardigd voor de te Berlijn zetelende “Reichsentschädigungs-kommission” en dat genoemde regering aan belanghebbenden in overweging geeft, overeenkomst § 6 van deze instructie, een persoon te Berlijn tot het in ontvangst nemen van stukken te machtigen en aan de voorzitter der commissie van de aanwijzing van de gemachtigde kennis te geven onder opgave van diens woonplaats en met het verzoek alle mededelingen, die in de loop der behandeling voor de commissie mochten nodig zijn, tot de gemachtigde te richten.

§ 6 luidt in vertaling:

De behandeling is niet openbaar.

De voorzitter kan aan de belanghebbende toestaan tegenwoordig te zijn.

De commissie kan bepalen, dat de behandeling mondeling geschiedt en dat de belanghebbenden bij de behandeling tegenwoordig zijn of zich daarbij door een bij een Duitse rechtbank ingeschreven rechtsgeleerde doen vertegenwoordigen. Om bijzondere redenen kan zij ook een andere rechtsgeleerde of deskundige vertegenwoordiger toelaten. Voor de mondelinge behandeling zijn de belanghebbenden uit te nodigen, voor de autoriteiten der inbeslagneming is dat het departement van oorlog.

De uitnodiging geschiedt aan de belanghebbenden, wiens woonplaats bekend is, bij aangetekende brief; aan belanghebbenden, wiens woonplaats niet bekend is of met wie een briefwisseling gedurende de oorlog bezwarend of tijdrovend is, door openlijke bekendmaking in de vorm van een eenmaal in de Reichsanzeiger te plaatsen advertentie. De voorzitter kan een andere wijze van uitnodiging vaststellen.

Hebben de belanghebbenden in Berlijn een gevolmachtigde benoemd, dan geschiedt de uitnodiging aan deze.

Zijn de belanghebbenden in de voor de mondelinge behandeling bepaalde termijnen, in weerwil van tijdige uitnodiging, niet naar eis vertegenwoordigd, dan wordt de zaak toch behandeld en uitspraak gedaan.

Londen, 20 april. Een rapport van veldmaarschalk French over het gevecht om Heuvel 60, waarvan reeds gewag is gemaakt, deelt hieromtrent nog het volgende mede:

In de avond van 17 april brachten wij een mijn tot ontploffing onder Heuvel 60 aan de spoorweg Ieper-Komen, pal ten westen van Zwarteleen. Terstond daarop werd een aanval ondernomen, die ons in het bezit stelde van alle vijandelijke loopgraven op de heuvel. De vijand had zwaar te lijden van de ontploffing. Ondanks het zware bombardement, dat ons veel verliezen toebracht, werden de veroverde loopgraven gedurende de nacht in staat van verdediging gebracht. Tegen de ochtend hernieuwde de vijand de beschieting en deed om half zeven een vastberaden tegenaanval. Deze aanval werd met kracht doorgezet en er ontstond een verwoed handgemeen. Onze infanterie, die met grote moed en hardnekkigheid streed en goed gesteund werd door de artillerie, verdreef de vijand met het beste gevolg.

Onze verliezen waren zeer zwaar, doch die van de Duitsers nog zwaarder, vooral door onze machinegeweren, die onder hen huishielden toen ze in gesloten gelederen in het open terrein oprukten.

De 18^e heeft de vijand de gehele dag aanvallen ondernomen om de stelling, die van groot belang is, te heroveren. Eens is hij er in geslaagd, op de zuidelijke helling van de heuvel voet te krijgen, doch hij is snel weer teruggedreven. Bij het aanbreken van de avond was de gehele heuvel in onze handen en het gewonnen terrein bevestigd.

French spreekt stellig het Duitse bericht, dat de Engelsen bij Ieper granaten met verstikkende gassen hebben gebruikt, tegen. Dit bericht is ongetwijfeld verspreid om het gebruik van dergelijke gassen, waarvan de Duitsers een ruim gebruik hebben gemaakt bij hun aanvallen op heuvel 60, te rechtvaardigen. Duitsland heeft de bepaling in de Haagse conventie, waarbij het gebruik van verstikkende gassen is verboden, ondertekend.

Wolff's bureau seint uit Brussel:

De commissaris-generaal voor de banken in België heeft van staatswege bewindvoerders aangesteld over de volgende naamloze vennootschappen:

Depôt général des produits Liebig S. A. te Antwerpen, Société d'électricité et du gaz du Nord te Maubeuge, Cie. Nationale d'éclairage te Antwerpen en de Société du gaz et d'électricité du Hainaut te Brussel.

Men schrijft ons van de Brabantse grens: De Duitsers houden de grenzen nog steeds gesloten. Naar hun zeggen geschiedt dit voor de controle der passen, waarmee grote knoeierijen zouden zijn gepleegd. Wat hier van zij, zeker is het, dat op het ogenblik in België

grote troepenverplaatsingen aan de gang zijn. Van de Belgische grens bij Zundert zijn alle Duitsers vertrokken en zelfs het schildwachthuisje is daar opgebroken.

In Putte mocht het brood voor de Belgische gemeenten gisteren weer de grens over, doch het moest over de versperring heen van de ene wagen op de andere worden geworpen.

Woensdag 21 april 1915 – avondeditie

Verkeer met België.

Mr. P. J. Troelstra was voornemens, voor een vijftal dagen naar België te gaan, in verband met aangelegenheden betreffende het Internationaal Socialistisch Bureau, maar is daarin verhinderd geworden wegens de gebleken onmogelijkheid, thans de Belgische grens te overschrijden.

De oorlogstoestand.

Het rapport van generaal French over de gevechten ten zuidoosten van Ieper, waarvan onder de telegrammen in ons ochtendblad een uittreksel staat opgenomen, bevestigt, dat de hevel bij Kimmel, ten westen van Wijtschate, waar de Morning Post over schreef, met de gevechten van de laatste dagen niets uitstaans heeft.

De heuvel 60, waar maarschalk French over spreekt, ligt aan de spoorweg van Ieper naar Komen, waar die tussen de gehuchten Verbrande Molen en Zwarteleen doorloopt. De meesten onzer lezers zullen niet in het bezit zijn van een kaart, waar Zwarteleen op te vinden is. Zij kunnen nochtans de plaats van het gevecht om heuvel 60 nauwkeurig bepalen, indien hun kaart slechts de spoorweg Ieper-

Komen en het dorp St. Elooï, bezuiden Ieper, aangeeft. Want Verbrande Molen en Zwarteleen liggen hemelsbreed op dezelfde afstand van Ieper als St. Elooï. Men plaatse dus de punt van een passer in Ieper, de pen in St. Elooï en men trekke een cirkelboog tot aan de spoorlijn. Op het snijpunt ligt, aan de oostkant van de spoorweg, de heuvel 60, waarover dezer dagen in de berichten nogal wat te doen is geweest.

Geeft het rapport van maarschalk French ook uitsluitsel over de plaats van het gevecht, de uitslag is het nog niet in alle onderdelen duidelijk. French' rapport loopt immers tot de 20^e, dus even ver als de Duitse berichten over deze gevechten bij Ieper.

Wij laten ze hier ter vergelijking nog eens volgen:

Bericht van 18 april uit het grote hoofdkwartier: "Na een ontploffing tot stand gebracht te hebben zijn de Engelsen gisteravond ten zuidoosten van Ieper onze stelling op een hoogte dicht ten noorden van het kanaal binnengedrongen."

Dit klopt tot zover met French. Het vervolg luidt:

"Zij werden echter bij de tegenaanval terstond teruggeworpen. Slechts om drie door de Engelsen bezette trechters, die door de ontploffing ontstaan zijn, wordt nog gestreden."

Dit gaat ook nog wel, mits men onder teruggeworpen verstaat: een eind weegs teruggeworpen en niet geheel tot de plaats vanwaar zij gekomen waren. Dat dit zo moet worden opgevat, blijkt ook uit het vervolg, waarin staat gemeld, dat op de 18^e nog om drie trechters gestreden werd.

De 19^e april meldde het Duitse hoofdkwartier:

“Ten zuidoosten van Ieper zijn de Engelsen uit het kleine gedeelte van onze stellingen, dat zij nog bezet hielden, verdreven.”

Dit nu is in algehele tegenspraak met het rapport van de Engelse opperbevelhebber, die zegt dat de heuvel, dus met de Duitse loopgraven, die er op waren, tenslotte in handen der Engelsen gebleven is. Misschien brengt de tijd meer licht.

Eigenlijk is het hele gevecht niet de moeite waard om er zo lang over te spreken, en wij zouden dat ook niet doen, indien de Engelsen over hun krijgsbedrijven niet zoveel berichten lanceerden, die het nodig maken zich een juiste voorstelling te vormen van hetgeen werkelijk gebeurd is.

Wat er verder van het westelijk front wordt gemeld, verschilt niet van wat er gedurende de grote halfjarige stilstand, die door het Franse offensief omtrent Pasen even scheen te zullen worden verstoord, dagelijks is voorgekomen. Ook in de streek, waar genoemd offensief heeft plaats gevonden, is de strijd niet levendiger dan anders.

Wie zal deze stilte anders voelen dan als een stilte voor de storm? Voor de tweede keer melden de Duitsers dat de Fransen hun offensief tussen Moezel en Maas wel hebben afgebroken, maar slechts om het te gelegener tijd des te krachtiger te beginnen. De bewegingen achter het front wijzen daarop.

Intussen zeggen berichten van onze zuidergrens, dat er in België aanzienlijke troepenbewegingen geschieden. Of dit nu een veronderstelling is, die de berichtgevers hebben gebouwd op het feit van de afsluiting van de grens, dan of zij er desniettemin wat over te weten zijn gekomen, onwaarschijnlijk klinkt het niet. Een opflakking van de strijd in Vlaanderen is met het opdrogen van het terrein, dat overstroomd is geweest, stellig te verwachten. Wij

hebben gedurende de hele winter verbazend veel gehoord van het offensief der bondgenoten, dat in het voorjaar zou komen. Dat echter de Duitsers van hun kant zich mede op een hervatting van de strijd in het voorjaar hebben voorbereid en nog voorbereiden, al hebben zij daarover niet gesproken, kan als vaststaand aangenomen worden.

De Vorwärts plaatst een artikel van Wolfgang Heine, sociaal democratisch lid van de Rijksdag, dat tot opschrift "Vredesgedachten" draagt.

Daarin zegt Heine onder meer dat één van de oorzaken van de krijgslust in Engeland de angst is, dat Duitsland zich in België zal nestelen. Duitsland heeft echter oorspronkelijk alleen door België heen willen marcheren. De bezetting van Antwerpen en Oostende door Duitse troepen is niet het gevolg van een Duits veroveringsplan, maar van de Engelse politiek en oorlogvoering. De grote meerderheid van het Duitse volk denkt er niet aan, van België een voortdurende twistappel met Engeland te maken; maar evenmin mag de regeling van de Belgische kwestie een bedreiging van de Duitse grens van België uit door Engeland en Frankrijk en een sluiting van de Belgische kanaalhavens voor Duitsland ten gevolge hebben. Als dat inzicht in Engeland veld won, zou een beletsel van de vrede weggenomen zijn.

Heine betoogt verder dat de Engelse handelswereld zal inzien, hoe gering de mogelijke winst van deze oorlog in vergelijking met het verlies zal zijn en zegt dan: "Een soort van vrede, die de kiem van een nieuwe verwoesting van Europa zou bevatten, moet onvoorwaardelijk vermeden worden. Daarover zullen regeringen en volkeren het eens zijn. Ieder volk moet echter in eigen land waken, dat toch weer niet een nieuwe spanning en tenslotte een uitbarsting ontstaat. Fouten, die lang geleden door regeringen en partijen begaan zijn, hebben deze wereldramp mogelijk en tenslotte

onvermijdelijk gemaakt. Geen natie moet zo kinderachtig zijn, om de schuld alleen bij anderen te zoeken, iedereen moest liever zijn eigen verantwoordelijkheid ernstig onderzoeken, om het zijne te doen, om voortaan de fouten te vermijden ... Diegenen, die na deze ervaringen nog tot oorlogen uit nationale roemzucht of landhonger mochten willen ophitsen, zou men overal een slechte ontvangst moeten bereiden. Elk West-Europees volk kan die vredesverstoorders best baas worden. Anders is het alleen met Rusland gesteld. Van die kant zal voor onafzienbare tijd een blijvend oorlogsgevaar dreigen, ook al moet het tsarisme eenmaal ineenstorten. Het moet een gemeenschappelijk belang van Europa worden, zich daartegen te beschermen.